

Rued Langgaard

HUMORESKE

HUMORESQUE

(1922-23)

BVN 176

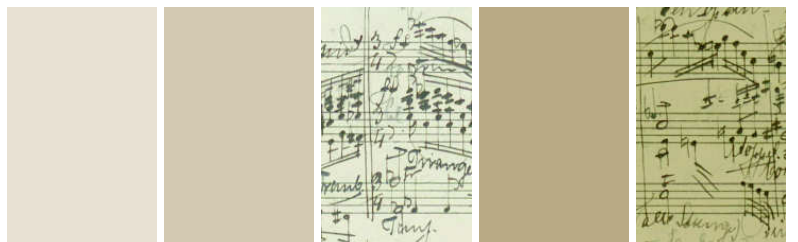
SEKSTET FOR FLØJTE, OBO, ENGELSKHORN, KLARINET, FAGOT OG MILITÆRTROMME
SEXTET FOR FLUTE, OBOE, ENGLISH HORN, CLARINET, BASSOON AND MILITARY DRUM

Kritisk udgave ved
Critical edition by
Bendt Viinholt Nielsen
og / and Ole Ugilt Jensen

PARTITUR / SCORE

The Rued Langgaard Edition
Edition Wilhelm Hansen

Rued Langgaard

HUMORESKE

HUMORESQUE

(1922-23)

BVN 176

SEKSTET FOR FLØJTE, OBO, ENGELSKHORN, KLARINET, FAGOT OG MILITÆRTROMME
SEXTET FOR FLUTE, OBOE, ENGLISH HORN, CLARINET, BASSOON AND MILITARY DRUM

Kritisk udgave ved

Critical edition by

Bendt Viinholt Nielsen

og / and Ole Ugilt Jensen

PARTITUR / SCORE

RUED LANGGAARD UDGAVEN
THE RUED LANGGAARD EDITION

EDITION WILHELM HANSEN

Rued Langgaard: Humoreske (BVN 176)
Kritisk udgave ved Bendt Viinholt Nielsen og Ole Ugilt Jensen
© 2002 by Edition SAMFUNDET, Copenhagen
Copyright overført 2014 til Edition Wilhelm Hansen AS, København
Nærværende udgave publiceret 2020

BVN-numre refererer til Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse. (Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works: With an English Introduction)*. Odense Universitetsforlag, 1991.

Hovedredaktør for Rued Langgaard Udgaven: Bendt Viinholt Nielsen.
Engelsk oversættelse: James Manley.
Layout: Hans Mathiasen.

Rued Langgaard Udgaven blev etableret i 2000 med støtte fra Carlsbergfondet.

Den her foreliggende udgivelse er udarbejdet med støtte fra Langgaard-Fonden, Augustinus Fonden og Carlsbergfondet.

Rued Langgaard Udgaven skylder fondene en varm tak for den velvillige støtte.

Rued Langgaard Udgaven
c/o Edition Wilhelm Hansen AS
Bornholmsgade 1A
1266 København K
Danmark
www.musicsalesclassical.com/ewh
www.langgaard.dk

ISBN 978-87-598-3356-8
WH32325

Spilletid: ca. 12 minutter.

Rued Langgaard: Humoresque (BVN 176)
Critical edition by Bendt Viinholt Nielsen and Ole Ugilt Jensen
© 2002 by Edition SAMFUNDET, Copenhagen
Copyright assigned 2014 to Edition Wilhelm Hansen AS, Copenhagen
The present edition published in 2020

BVN numbers refer to Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse. (Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works: With an English Introduction)*. Odense Universitetsforlag, 1991.

General editor of The Rued Langgaard Edition: Bendt Viinholt Nielsen.
English translation: James Manley.
Layout: Hans Mathiasen.

The Rued Langgaard Edition was established in 2000 with the support of the Carlsberg Foundation.

The present publication is subsidised by the Langgaard Foundation, the Augustinus Foundation and the Carlsberg Foundation.

The Rued Langgaard Edition would like to express its great gratitude to the funds for their willing support.

The Rued Langgaard Edition
c/o Edition Wilhelm Hansen AS
Bornholmsgade 1A
DK-1266 Copenhagen K
Denmark
www.musicsalesclassical.com/ewh
www.langgaard.dk

ISBN 978-87-598-3356-8
WH32325

Duration: c 12 minutes.

INDHOLD

OM UDGAVEN	3
OM <i>HUMORESKE</i>	4
HUMORESKE	5
KILDE OG KRITISK BERETNING	30

CONTENTS

ABOUT THIS EDITION	3
ABOUT <i>HUMORESQUE</i>	4
HUMORESQUE	5
SOURCE AND CRITICAL COMMENTARY	30

OM UDGAVEN

Denne kritiske udgave af *Humoreske* er baseret på komponistens egenhændige partitur, som foreligger i Det Kongelige Bibliotek i København (Rued Langgaards Samling, RLS 59,1).

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser og buer med brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiverne. Faste fortegn for engelskhorn og klarinet er tilføjet af udgiverne.

I klarinet-stemmen forekommer i t. 105, 106, 431-436 et dybt des (noteret es), som ikke kan udføres på den foreskrevne B-klarinet. I Berlioz/Strauss' instrumentationslære (1905) nævnes det, at "moderne" B-klarinetter er forsynet med en ekstra 'cis-klap', men denne instrumenttype har aldrig vundet udbredelse. Udgiverne har valgt at løse problemet ved at lade klarinetstemmen udskrive for en A-klarinet, der har klang cis som dybeste tone.

Der henvises i øvrigt til *Kilde og kritisk beretning* s. 30.

ABOUT THIS EDITION

This critical edition of *Humoresque* is based on the composer's autograph score in the Royal Danish Library in Copenhagen (Rued Langgaard's Collection, RLS 59,1).

The editor's additions and emendations are marked typographically in the score with square brackets and broken-line slurs and ties. Guiding accidentals in round brackets have also been inserted by the editor. Key signatures for cor anglais and clarinet have been added by the editor.

In bb. 105, 106 and 431-436 of the clarinet part a low d₂ (written e₂) occurs, which cannot be executed on the prescribed B flat clarinet. The Berlioz/Strauss treatise on instrumentation (1905) mentions that "modern" B₂ clarinets are equipped with an extra 'c# key', but the use of this type of instrument has never become widespread. The editors have chosen to solve the problem by producing the clarinet part for an instrument in A, which has sounding d₂ as its lowest tone.

For further information, see *Source and critical commentary* p. 30.

OM HUMORESKE

På manuskriptpartiturets titelside læses kompositionsåret 1922; denne datering er dog øjensynlig først føjet til i 1940'erne, hvorimod manuskriptets slutdatering, 31. maj 1923, er oprindelig. Der kendes ikke andre dateringer og ingen egentlige skitser til værket, men der foreligger en art forløber i form af et udkast til et orkesterværk, et manuskript uden betegnelse og datering (RLS 59,2). Kompositionsåret 1922 refererer sandsynligvis til dette udkast. Orkesterværket må være opgivet, men en del af materialet blev genbrugt, idet det tematiske stof i første del af *Humoreske*, brugen af tromme, og specielt det minimalistiske afsnit fra takt 37 og et stykke videre frem, genfindes i orkesterskitserne. Værkets oprindeligt tænkte orkesterformat afspejler sig i det forhold, at det korte kammermusikværk, der blev resultatet, fik den ambitiøse titel *Symfoni*.

Titelændringen til *Humoreske* skete efter alt at dømme i 1920'ernes slutning. I et notat fra samme tid karakteriserer Langgaard *Humoreske* som en "parodisk" komposition, hvorved han udtrykker en afstand til værket og tonesproget, som næppe var tilsigtet, da musikken blev til. Distancen skyldes utvivlsomt, at kompositionen så tydeligt er inspireret af Carl Nielsen (1865-1931). Langgaards umiddelbare fascination af Niensens tonesprog og de muligheder, det rummer, ændrede sig i sidste halvdel af 1920'erne til en afstandtagende og efterhånden sarkastisk og bitter attitude affødt af den guru-agtige status, Nielsen – efter Langgaards mening – havde opnået i dansk musikliv. Med titlen *Symfoni* kan man sige, at Langgaard betoner alvoren i værket stramt holdte førstedel – jfr. partiturets karakterbetegnelser – mens han med titlen *Humoreske* så at sige viger uden om den egentlige intention med denne musik og lægger hovedvægten på den uforpligtende atmosfære i værket anden del.

Kompositionens overordnede form – en 'seriøs' førstedel, som uden varsel afløses af en 'let' anden del – leder tanken hen på Carl Niensens *Serenata in vano* (1914). Brugen af en koralmelodi som afsæt for en slags variationer i første del og det pastorale tonesprog i anden del er uden tvivl inspireret af Niensens blæserkvintet, som blev uropført blot et halvt år før *Humoreske* blev afsluttet. Og endelig er der trommen, som hos Langgaard spiller en rolle svarende til Carl Niensens brug af lille tromme i femte symfoni, uropført 1922, altså samme år som Langgaard gjorde skitser til det orkesterværk med fremtrædende brug af tromme, som blev grundlaget for *Humoreske*. Man vil dog i dag have svært ved at opfatte *Humoreske* som en Carl Nielsen-parodi – dertil er værket for originalt og for ambitiøst på sine helt egne præmisser.

ABOUT HUMORESQUE

On the title page of the manuscript score one can read the year of composition, 1922; however, this dating appears not to have been added until the 1940s, whereas the end-dating of the manuscript, 31 May 1923, is original. We know of no other datings and no real sketches for the work, but there is a kind of precursor in the form of a draft for an orchestral work, a manuscript without title and dating (RLS 59,2). The composition year 1922 probably refers to this draft. The orchestral work must have been abandoned, but some of the music was re-used, since the thematic material in the first part of *Humoresque*, the use of the drum, and especially the 'minimalist' passage beginning at bar 37 can be found in the orchestral sketch. The orchestral form of the work as originally conceived is reflected in the fact that the short chamber work that was the result was given the ambitious title *Symphony*.

By all indications the title was changed to *Humoresque* at the end of the 1920s. In a note from the same time Langgaard spoke of *Humoresque* as a "parodic" composition, thus creating a distance, hardly intended when the music was written, between himself and the musical idiom of the work. This was undoubtedly because the composition was so clearly inspired by Carl Nielsen (1865-1931). Langgaard's initial fascination with Nielsen's tonal language and the potential it offered changed in the latter half of the 1920s to dissociation and in time a sarcastic and bitter attitude provoked by the guru-like status that Nielsen – in Langgaard's view – had acquired in Danish musical life. With the title *Symphony* one can say that Langgaard stressed the seriousness of the rigorously controlled first half of the work – cf. the mood characterizations in the score – while with the title *Humoresque* he so to speak shied away from the true intention of the music and emphasized the non-committal atmosphere of the second section.

The overall form of the composition – a 'serious' first section followed without warning by a 'light' second section – recalls Carl Nielsen's *Serenata in vano* (1914). The use of a chorale melody as the starting-point for a kind of set of variations in the first part, and the pastoral idiom of the second part, were undoubtedly inspired by Nielsen's wind quintet, which had its first performance just six months before *Humoresque* was finished. And finally there is the drum, which for Langgaard plays a role like that of the snare drum in Nielsen's Fifth Symphony, first performed in 1922, that is the same year as Langgaard wrote sketches for the orchestral work with prominent use of a drum that became the basis of *Humoresque*. Yet today one would have difficulty perceiving *Humoresque* as a Carl Nielsen parody – the work is too original and too ambitious in its own right for that.

Humoreske blev uropført i Danmarks Radio i 1980 som studieproduktion af Verner Nicolet, Bjørn Carl Nielsen, Søren Birkelund og Peter Bastian, alle medlemmer af Den Danske Blæserkvintet, samt Gert Herzberg (engelskhorn) og Tom Nybye (tromme). Den første koncertopførelse fandt sted i 1985, og i 1999 udkom den første indspilning (med Det Jyske Ensemble på *Classico* CLASSCD 311).

Bendt Viinholt Nielsen

Humoresque was given its first performance by the Danish Broadcasting Corporation in 1980 as a studio production by Verner Nicolet, Bjørn Carl Nielsen, Søren Birkelund og Peter Bastian, all members of the Danish Wind Quintet, assisted by Gert Herzberg (cor anglais) and Tom Nybye (drum). The first concert performance took place in 1985, and in 1999 the first recording appeared (by The Jutland Ensemble on *Classico* CLASSCD 311).

Bendt Viinholt Nielsen

Humoreske

Sekstet for
fløjte, obo, engelskhorn, klarinet, fagot og militærtromme

Rued Langgaard
(BVN 176)

Solenne crudele

Flauto
Oboe
Corno inglese
Clarinetto in Si^b
Fagotto
Tamburo militare

9

Fl.
Ob.
C. ingl.
Cl. in Si^b
Fag.
Tamb.

KILDE OG KRITISK BERETNING

KILDE

Partitur. Autograf

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling, RLS 59,1 (mu 7505.1468). Autograf. Renskrift med blæk.

Titel: "Humoreske" / *Sextet / for / Militærtromme, Fløjte, Obo, Engelsk Horn, Klarinet, Fagot. / af / Rud Langgaard / Komp. 1922. / Stemmer ikke udskrevet!*

Overskrifttitel (s. 1): *Humoreske* [udraderet opr. titel: *Symfoni*] for *Fløjte, Obo, Engelsk-Horn, Klarinet, Fagot, Militærtromme*.

Dateret og signeret til slut: *31 Maj 1923. / Kl. 10 Aften. (Torsdag) / København R. L.*

14 blade, 34 × 27 cm; 27 beskrevne sider, pagineret: (titelside), 1-26.

Papirtype: *Wilhelm Hansens Musikforlag* [bomærke] Nr. 5. F. 16. (16 systemer).

Kommentar.

Titelpåskriften ser efter skriften at dømme ud til at stamme fra 1940'erne (den oprindelige påskrift er, med undtagelse af komponistnavnet, udraderet).

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på kilde A, den eneste foreliggende, fuldstændige kilde til værket.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er dog angivet med brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiverne. Faste fortegn for engelskhorn og klarinet er tilføjet af udgiverne. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noterne nedenfor.

Der er foretaget stiltiende komplettering for så vidt angår manglende triolangivelser og nodepunkteringer. Mindre justeringer af uegalt anbragte dynamiske angivelser er foretaget uden videre.

Passager, der gentages, er redaktionelt kompletteret (vice versa) og notationsmæssigt egaliseret.

SOURCE AND CRITICAL COMMENTARY

SOURCE

Score. Autograph

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 59,1 (mu 7505.1468). Autograph. Fair copy in ink.

Title: "Humoresque" / *Sextet / for / military drum, flute, oboe, English horn, clarinet, bassoon. / by / Rud Langgaard / Comp. 1922. / Parts not produced!*

Heading (p. 1): *Humoresque* [erased original title: *Symphony*] for *flute, oboe, English horn, clarinet, bassoon, military drum*.

Dated and signed at the end: *31 May 1923. / 10 p.m. (Thursday) / Copenhagen R. L.*

14 leaves, 34 × 27 cm; 27 pages of writing, paginated: (title page), 1-26.

Paper type: *Wilhelm Hansens Musikforlag* [logo] Nr. 5. F. 16. (16 staves).

Commentary.

Judging from the handwriting, the title inscription is from the 1940s (apart from the composer's name, the original inscription is erased).

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on the score source A, the only extant complete source for the work.

EDITORIAL GUIDELINES

Material supplied or emended by the editors is identified typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are, however, shown with a broken line. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Key signatures for English horn and clarinet have been supplied by the editors. Editorial comments and information on matters not marked typographically in the score are to be found in the notes below.

Missing triplet markings are supplied tacitly, as are wrongly placed or missing dots. Minor adjustments of irregularly located dynamic indications are usually undertaken without comment.

Passages that are repeated are editorially completed (vice versa) and the notation made uniform.

NOTER

<i>takt</i>	<i>stemme</i>	<i>kommentar</i>
26	fl	node 3: marc. udeladt i overensst. med t. 124 og i analogi med cl
34-35	c ingl, cl, fag	≪ forlænget i overensst. med t. 132-133
37	fag	node 1: fejlplaceret ♭ for H udeladt
60	c ingl	node 1: kilden har en lille streg over noden – tenuto?; udeladt (forekommer kun dette ene sted)
69-76, 85-86, 100-102	cl	alle noder: ten. udeladt og er erstattet af redaktionelt tilføjet <i>simile</i> t. 62
69-70, 77-80, 85-86, 100	fag	alle noder: marc. (på figurens første sekstendedel) og stacc. (på anden sekstendedel) udeladt og erstattet af redaktionelt tilføjet <i>simile</i> t. 53
101	fag	node 1-2: marc. og stacc. udeladt (jfr. ovenstående note)
151	–	<i>Fuga con disperatezza</i> : der er ingen tvivl om, at RL mener 'fortvivelse' og derfor enten har valgt en gammel navneordsform, <i>disperatezza</i> , eller ikke har været klar over, at det korrekte, moderne udtryk er <i>Fuga con disperazione</i>
173-182	ob, c ingl	alle noder: ten. udeladt og erstattet af redaktionelt tilføjet <i>simile</i> t. 156
258	fl	node 3: ♯ tilføjet af udgiverne, idet node 1-4 sandsynligvis skal være en brudt formindsket firklang
274	fl	node 6 og 10: ♯ tilføjet af udgiverne, idet node 6-12 sandsynligvis skal være en brudt formindsket firklang
320-351	fl, c ingl, fag	node 1: kilden har stacc. i de første fire takter som angivet; i fortsættelsen t. 324-351 findes kun to tilfældigt anbragte prikker i c ingl t. 330 og 335 (udeladt i udgaven)
328, 344	ob	<i>giocosa</i> rettet til <i>giocoso</i>
341	cl	node 3: ♯ tilføjet i analogi med t. 349
361	fl, c ingl	<i>p</i> tilføjet i analogi med t. 320
361-368	fl, c ingl, fag	node 1: stacc. tilføjet i analogi med t. 320 ff. (se note ovf.)

Bendt Viinholt Nielsen, 2002, rev. 2020

NOTES

<i>bar</i>	<i>part</i>	<i>comment</i>
26	fl	note 3: marc. suppressed in agreement with b. 124 and by analogy with cl
34-35	c ingl, cl, fag	≪ extended in agreement with bb. 132-133
37	fag	note 1: erroneously placed ♭ before B suppressed
60	c ingl	note 1: the source has a small line above the note – tenuto?; suppressed (appears only in this place)
69-76, 85-86, 100-102	cl	all notes: ten. suppressed and replaced by editorially added <i>simile</i> b. 62
69-70, 77-80, 85-86, 100	fag	all notes: marc. (on the first semiquaver of the figure) and stacc. (on the second semiquaver) suppressed and replaced by editorially added <i>simile</i> b. 53
101	fag	notes 1-2: marc. and stacc. suppressed (cf. the above note)
151	–	<i>Fuga con disperatezza</i> : there is no doubt that RL means 'despair' and therefore either chose an old noun form, <i>disperatezza</i> , or did not realize that the correct, modern term is <i>Fuga con disperazione</i>
173-182	ob, c ingl	all notes: ten. suppressed and replaced by editorially added <i>simile</i> b. 156
258	fl	note 3: ♯ supplied by the editors as notes 1-4 supposedly are meant to be a broken, diminished tetrad
274	fl	notes 6 and 10: ♯ supplied by the editors as notes 6-12 supposedly are meant to be a broken, diminished tetrad
320-351	fl, c ingl, fag	note 1: the source has stacc. in the first four bars as indicated; in the continuation bb. 324-351 there are only 2 randomly placed dots in c ingl bb. 330 and 335 (suppressed in the edition)
328, 344	ob	<i>giocosa</i> emended to <i>giocoso</i>
341	cl	note 3: ♯ supplied by analogy with b. 349
361	fl, c ingl	<i>p</i> supplied by analogy with b. 320
361-368	fl, c ingl, fag	note 1: stacc. supplied by analogy with bb. 320 ff. (cf. note above)

Bendt Viinholt Nielsen, 2002, rev. 2020